

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Gfv.VII.30.186/2013/6.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kovácsné dr. Kaiser Klára ügyvéd által képviselt felperesnek a Boschánszky Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen elszámolás iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt 13.G.40.178/2011. szám alatt folyamatban volt, majd a Debreceni Ítéltábla Gf.III.31.006/2011/3. számú jogerős ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 300.000 (háromszázezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

i n d o k o l á s

A 2000. június 1-jén bejegyzett alperesi társaság tagjai 2005. április 20-án szindikátusi megállapodást kötöttek. E szerint az alperesi társaság mindhárom tagja külön gazdálkodást folytat. A felperes az általa vállalt kereskedelmi tevékenység folytatásához szükséges valamennyi tárgyi eszközt könyvszerinti értéken átvette. A megállapodásban rögzítették, hogy az adott tevékenységből származó értéknövekedés a vagyonrész működtetőjét illeti meg. Megállapodtak abban is, hogy a társaság belső jogviszonyainak rendezésével és a belső elszámolás elkülönítésével a felek elkezdtek a társaság szétválásának és átalakításának az előkészítését. A társaság jogviszonyainak átalakításakor az egymás

közötti elszámolás alapjául a könyvszerinti értéket veszik figyelembe. A szindikátusi megállapodás aláírásának napján az alperes tagjai módosították a társasági szerződést, lényegében beépítve a szindikátusi szerződés egyes rendelkezéseit.

A felperes a 2007. október 5-i tagok gyűlésén bejelentette, hogy kilép a társaságból. Azt a jelenlévő másik két tag tudomásul vette.

A felperes keresetében elsődlegesen 14.146.972 Ft és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, mivel nem számolt el vele a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 102. §-ában foglaltak szerinti forgalmi értéken. Másodlagosan az alperes meghatározott vagyontárgyak kiadása, az értékkülönbözet megfizetése kötelezése iránt terjesztett elő kérelmet.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperessel könyvszerinti értéken kell elszámolni, figyelemmel a tagok közötti megállapodásra. Annak alapján a felperesnek vele szembeni követelése nem lehet.

Az elsőfokú bíróság megismételt eljárásban hozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.797.487 Ft-ot és annak kamatait. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A felperes másodlagos keresetét alaptalannak találta, figyelemmel a Gt. 102. §-ában foglaltakra, mely szerint a társaságtól megváló tagot megillető részesedést pénzben kell kifizetni.

Álláspontja szerint a szindikátusi szerződésben szereplő azon megállapodás, hogy könyvszerinti értéken kell elszámolni, a tagsági viszony megszűnésének esetére nem irányadó. A tagok a társaság vagyonát nem osztották meg, csupán működtetés céljából vették át az egyes vagyonrészeket a működtetésből eredő elszámolási kötelezettséggel.

Az elsőfokú bíróság az alperes korrigált saját tőkéjét 37.376.087 Ft-ban határozta meg, melyből a felperesnek kiadandó saját tőke nagyságát - részesedése mértékére tekintettel - 13.455.391 Ft-ban állapította meg. A saját tőke meghatározásánál korrekciós értékként számolt, egyrészt az időszakos veszteséggel, másrészt az alperes egyetlen jelentős vagyonát képező ingatlan forgalmi értékével. Az ítélet szerint ennek során nem vette figyelembe a kizárólag a másik két tag által teljesített beruházással összefüggő ingatlan forgalmi értéknövekedést. A felperes által átvett és vissza nem adott árukészlet-különbözetét nettó értéken 4.614.447 Ft-ban, az arra eső realizálható árrést 2.307.224 Ft-ban határozta meg. Ezt az alperes veszteségeként összesen 6.921.671 Ft-ban számolta el. E veszteséghez hozzászámította a felperes által vissza nem fizetett bankszámla-egyenleg összegét, 12.733 Ft-ot, a házipénztárban volt, vissza nem adott 128.000 Ft-ot, a felperest terhelő, de alperes által kifizetett 81.500 Ft alkalmazotti munkabért, valamint a forgalmi rendszámú gépjármű sérülése miatt a felperes által felvett

kártérítési összeg és a gépjármű könyvszerinti értéke különbözetéből fennmaradó 514.000 Ft-ot. Így, a felperest megillető 13.455.391 Ft-ot, összesen 7.657.904 Ft-tal csökkentette.

A mindkét fél fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 2012. május 8-án kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben és akként változtatta meg, hogy az alperest terhelő marasztalás tőkeösszegét 10.869.151 Ft-ra felemelte, s ennek megfelelően rendelkezett az első- és másodfokú perköltség viseléséről.

Ítélete indokolásában rögzítette, az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a hatályon kívül helyező végzésben kifejtetteknek megfelelően úgy foglalt állást, hogy az elszámolást forgalmi értéken kell foganatosítani. Ennek során az alapeljárásban beszerzett alap- és kiegészítő szakvéleményben írtakat vette figyelembe, annak ellenére, hogy a szakvélemények elkészítésekor még nem volt egyértelmű, az elszámolásra forgalmi értéken kell hogy sor kerüljön. Így, a szakértő megállapításai nagy részénél a szindikátusi szerződés elvei szerinti korrekciót is elvégezte.

Az ítélet tábla rámutatott, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, a szindikátusi szerződés megkötésével a tagok szándéka arra irányult, hogy egy társaságon belül, de elkülönülten folytassák a tevékenységüket. Az alperes társaság könyvelésében ugyanakkor ez nem tükröződött. A tagok gazdasági tevékenysége, mint egész szerepelt a könyveiben.

Az ítélet tábla álláspontja szerint tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a saját tőke korrigált összegét 37.376.087 Ft-ban állapította meg. A saját tőke könyvszerinti értéke 2007. október 5-én ugyanis 9.507.000 Ft volt, melyhez hozzá kell adni az ingatlan piaci értéke szerinti korrekciót, vagyis 20.685.087 Ft-ot. Így, a saját tőke forgalmi értéke helyesen 30.192.087 Ft.

A másodfokú bíróság tévesnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a szakértői véleményben írtaknak megfelelően, a tárgydíszaki veszteség miatti korrekcióként hozzáadta a mérleg szerinti veszteség 7.184.000 Ft-os összegét a saját tőke könyvszerinti értékéhez, holott a saját tőke könyvszerinti értékének meghatározásánál az figyelembe vételre került. Ezért a saját tőke felperesre jutó hányadát - 36 %-os társasági részesedésére figyelemmel - 10.869.151 Ft-ban határozta meg.

Tévedett az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróság megítélése szerint akkor is, amikor az alperes veszteségeként értékelte a vissza nem adott áru ellenértékét árréssel együtt, a bankszámlán szereplő 12.733 Ft-ot, a házipénztárban volt 128.000 Ft-ot, valamint az alkalmazotti bérköltség 81.500 Ft-os összegét és azt levonta a felperesnek járó vagyoni hányadból. A gépjármű „értékkülönbözetének” elszámolását sem tartotta helytállónak. Álláspontja szerint ugyanis a gépjárműnek az alperes könyvelésében a tárgyi eszközök között szerepelnie kellett, az 1.080.000 Ft-os

biztosítási összeget pedig bevételként kellett elkönyvelni, és azt mérleg szerinti eredményt befolyásoló tételként, az eredménykimutatás összegében kellett elszámolni. Amennyiben a felperes vette fel az összeget, az alperes érvényesítheti az esetleges követelését, de az a mérlegadatokon alapuló elszámolás körében nem értékelhető. Az ítélet tábla a tagi kölcsönök tekintetében osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, miszerint azok nem képezik a felperessel való elszámolás részét. A felperes az általa nyújtott tagi kölcsönhöz hozzájutott a részére adásvételi szerződéssel átadott gépjármű vételárának elszámolásakor. A másik két tag tagi kölcsönéből végrehajtott beruházásból származó értéknövekedés pedig figyelmen kívül maradt a társaság forgalmi értékének meghatározásakor. A másodfokú bíróság megítélése szerint helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság a kamatfizetés kezdő időpontját 2008. január 5-ében, figyelemmel a Gt. 102. § /5/ bekezdésében írtakra.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását, másodlagosan a marasztalása összegének 1.578.850 Ft-ra történő leszállítását kérte.

Elsődleges kérelme szerint tévedett a másodfokú bíróság, amikor az elszámolást nem a szindikátusi szerződésben foglaltak szerint, könyvszerinti értéken végezte el. A felek szándéka ugyanis - amit tanúvallomás is igazol - a könyvszerinti értéken történő elszámolásra irányult. Állította, az ítélet tábla által elfogadott álláspont mind az okirati, mind a nyilatkozási elv sérelmét jelenti, sérti a Pp. 3. § /2/ bekezdésében rögzített alapelvet. Sérelmezte, hogy a megismételt eljárásban a szakértői bizonyítás további kiegészítésére nem került sor annak ellenére, hogy a szakértői véleményben az elszámolás alapjául szolgáló társasági vagyoni elemek részben számítási hiba, részben tárgyi tévedés folytán nem valós értékükön kerültek kimutatásra, melyre az alperes a 2011. október 4-i tárgyaláson hivatkozott is. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a számviteli törvény előírásait megsértve állapította meg a saját tőkét. Az ingatlan értéknövekedését is figyelembe vette, holott az a másik két tag tagi kölcsönének, tevékenységének eredménye. Tévedett akkor is, amikor az elszámolás körében nem értékelte, hogy a rendszámú gépkocsi után járó kártérítési összeget a felperes vette fel. Az alperes szerint a másodfokú bíróság megsértette a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 35. § /2/ bekezdését is a saját tőke kiszámításakor. Annak alapján a saját tőke könyvszerinti értéke 2007. októberében 18.692.058 Ft volt, ebből az ingatlan könyvszerinti értéke 9.507.000 Ft. Ebben az időpontban a társaságot 18.277.000 Ft kötelezettség terhelte, így a - a kettő különbözete, 415.058 Ft 36 %-a, vagyis 149.420 Ft illette meg a felperest, ezzel szemben azonban fennállt összesen 6.357.927 Ft visszafizetési

kötelezettsége.

Másodlagos felülvizsgálati kérelmében az alperes forgalmi értéken számolt. E szerint, a saját tőke forgalmi értéke 2007. október 5-én 40.321.942 Ft volt (9.507.000 Ft könyvszerinti saját tőke + az ingatlan korrigált értéke, 30.814.942 Ft). Állította azonban, hogy a felperessel való elszámolás során ebből le kell vonni az alperesi társaság 18.277.000 Ft összegű kötelezettségeit (tagi kölcsön, egyéb kölcsön). Így, a saját tőke tényleges forgalmi értéke 22.054.942 Ft, melynek 36. %-a vagyis 7.939.778 Ft illeti meg a felperest. Figyelemmel azonban a hozzá került, és az alpereshez vissza nem juttatott, a bankszámlán, a házipénztárban levő összeget, az áruk könyvszerinti értékét (5.055.654 Ft), a HLZ-758 forgalmi rendszámú gépkocsi után járó kártérítés összeget (1.080.000 Ft), a felperes helyett kifizetett alkalmazotti bérköltséget (81.500 Ft), összesen 6.357.927 Ft-ot, részére már csak 1.578.850 Ft jár.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján, és megállapította, hogy az az alperes által megjelölt okokból az alábbiakra tekintettel nem jogszabálysértő.

Az alperes elsődleges felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a szindikátusi szerződésben kifejeződő tagi szándék ellenére a felek közötti elszámolás során a könyvszerinti érték helyett a forgalmi értéket vette figyelembe. Állította, ezzel a jogerős ítélet sérti a kérelemhez kötöttség elvét megfogalmazó Pp. 3. § /2/ bekezdését. A Kúria azonban megállapította, hogy az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében nem támadta az elsőfokú bíróságnak azt az eljárását, hogy a peres felek közötti elszámolást forgalmi értéken végezte el. Így, a másodfokú bíróság a Pp. 253. § /3/ bekezdésében foglalt szabályt követve csak a fellebbezések és a fellebbezési ellenkérelmek keretei között vizsgálhatta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. Az alperes állításával ellentétben, ezért a Pp. 3. § /2/ bekezdésében írtak megsértése nem volt megállapítható.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte azt is, hogy a megismételt elsőfokú eljárásban nem került sor, erre irányuló indítványa ellenére, az alapeljárásban beszerzett, majd kiegészített szakértői vélemény további kiegészítésére. A Kúria álláspontja szerint ez az érvelése sem alapozhatta meg a felülvizsgálati kérelmét. A szakértői vélemény kiegészítésének elmaradását a fellebbezésében az alperes nem sérelmezte. A másodfokú eljárásban olyan nyilatkozatot nem tett, miszerint a

rendelkezésre álló adatok alapján megalapozott döntés nem hozható, és a bizonyítás hivatalbóli elrendelésének törvényi feltételei sem álltak fenn (Pp. 164. § /2/ bekezdés). Ezért a Pp. 253. § /3/ bekezdése szerint járt el a másodfokú bíróság, amikor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján döntött.

A Kúria hangsúlyozza: a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati eljárás, melynek tárgya annak megítélése, hogy a jogerős ítélet a fellebbezések, csatlakozó fellebbezések és ellenkérelmek keretei között az ott előadottak figyelembe vétele mellett jogszabálysértő-e.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében két olyan, eddig elő nem adott elszámolási mód alkalmazását kérte, mely elszámolási mód, illetve elszámolási alap a másodfokú eljárás tárgyát nem képezte. Elsődleges felülvizsgálati kérelmében foglaltak az iratokban fellelhető könyvszerinti saját tőke érték és ingatlanérték mellett (abból az általa felszámítható kötelezettség levonása után) a megosztható vagyon alapján felperes jutóját 149.420 Ft-ban határozta meg. A másodfokú eljárás tárgyát azonban, amint arra a Kúria megelőzően utalt, a könyvszerinti elszámolás nem képezte, így az a felülvizsgálati eljárásban sem volt vizsgálható.

A másodlagos felülvizsgálati kérelmében az alperes a saját tőke forgalmi értékét 40.321.942 Ft-ban jelölte meg azzal, hogy a fellebbezésében egyértelműen a korrigált saját tőke forgalmi értékét 30.192.000 Ft-ban, a tagi hitelekkel csökkentett saját tőke forgalmi értékét 25.042.000 Ft-ban kérte megállapítani. Az alperes által megjelölt korrigált saját tőke forgalmi értékét a másodfokú bíróság ítélezése alapjául elfogadta. Az alperes a felülvizsgálati eljárásban nem adta elfogadható indokát annak, hogy az általa a fellebbezésében előadott, a másodfokú bíróság által elfogadott elszámolási alap helyett miért kellene egy másik elszámolási alap, elszámolási mód figyelembevételével az elszámolást elvégezni. Az adott tényállás mellett, az adott felülvizsgálati kérelem tartalmát figyelembe véve a Kúria úgy ítélte meg, hogy a rendkívüli jogorvoslati eljárás keretei nem adnak jogszerű lehetőséget a másodlagos felülvizsgálati kérelemben foglaltak érdemi vizsgálatára.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.

Az alperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelme miatt, a Pp. 270. § /1/ bekezdése, illetve a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján köteles a felperesnek az ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét megtéríteni. A Kúria az ügyvédi munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ és /5/ bekezdése

alkalmazásával, ÁFA-val növelten határozta meg.

Budapest, 2013. október 15.

*Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. a tanács elnöke, Dr.Vezekényi Ursula
sk. előadó-bíró, Dr.Osztovits András sk.bíró*